

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Σχόλια
(4. Aṅguttara Nikāya - Aṭṭhakathā)

04. Σχόλια για το βιβλίο των τεσσάρων (04. Catukkanipāta-
aṭṭhakathā)

2. Η δεύτερη πεντηκοντάδα (2. Dutiyapaññāsakaṃ)

PaliVerse

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Σχόλια

04. Σχόλια για το βιβλίο των τεσσάρων

2. Dutiyapaṇṇāsakaṃ

1. Puññābhisandavaggo

1. Paṭhamapuññābhisandasuttavaṇṇanā

51. Dutiyassa paṭhame puññābhisandāti puññassa abhisandā, puññappattiyoti attho. Kusālābhisandāti tasseva vevacanaṃ. Te panete sukhaṃ āharantīti sukhaṣṣāhārā. Suṭṭhu aggānaṃ rūpādīnaṃ dāyakāti sovaggikā. Sukho nesaṃ vipākoti sukhavipākā. Sagge upapatti saggo, saggāya saṃvattantīti saggasaṃvattanikā. Cīvaraṃ paribhuñjamānoti cīvaratthāya vatthaṃ labhitvā sūcisuttādīnaṃ abhāvena taṃ nikkhipantopi karontopi pārupantopi jiṇṇakāle paccattharaṇaṃ karontopi paccattharitumpi asakkuṇeyyaṃ bhūmattharaṇaṃ karontopi bhūmattharaṇassa ananucchavikaṃ phāletvā pādapuñjanaṃ karontopi “paribhuñjamāno” tveva vuccati. Yadā pana “pādapuñchanampi na sakkā ida” nti sammajjitvā chaḍḍitaṃ hoti, tadā paribhuñjamāno nāma na hoti. Appamāṇaṃ cetosamādhinti arahattaphalasamādhim. Appamāṇo tassa puññābhisandoti iminā dāyakassa puññacetanāya appamāṇataṃ katheti. Tassa hi “khīṇāsavo me cīvaraṃ paribhuñjati” ti punappunaṃ anussaraṇavasena pavattā puññacetanā appamāṇā hoti. Taṃ sandhāyetaṃ vuttaṃ. Piṇḍapātādīsu pana yo piṇḍapātaṃ paribhuñjitvā sattāhampi teneva yāpeti, aññaṃ na paribhuñjati, so sattāhampi taṃyeva piṇḍapātaṃ paribhuñjamāno nāma hoti. Ekasmim pana senāsane rattiṭṭhānadivāṭṭhānadīsu caṅkamantopi yāva taṃ senāsanaṃ pahāya aññaṃ na gaṇhāti, tāva paribhuñjamāno nāma hoti. Ekena pana bhesajjena byādhimhi vūpasante yāva aññaṃ bhesajjaṃ na paribhuñjati, tāvadeva paribhuñjamāno nāma hoti.

Bahubheravanti bahūhi bheravārammaṇehi samannāgataṃ. Ratanavarānanti sattannampi vararatanānaṃ. Ālayanti nivāsaṭṭhānaṃ. Puthū savantīti bahukā hutvā sandamānā. Sesamettha uttānameva.

2. Dutiyapuññābhisandasuttavaṇṇanā

52. Dutiye ariyakante hīti maggaphalasampayuttehi. Tāni hi ariyānaṃ kantāni honti piyāni manāpāni. Sesaṃ suttante tāva yaṃ vattabbaṃ siyā, taṃ visuddhimagge vuttameva.

Gāthāsu pana saddhāti sotāpannassa saddhā adhippetā. Sīlampi sotāpannassa sīlameva. Ujubhūtañca dassananti kāyavaṇṇādīnaṃ abhāvena khīṇāsavassa dassanaṃ ujubhūtaḍassanaṃ nāma. Āhūti kathayanti. Pasādanti buddhadhammasaṅghesu pasādaṃ. Dhammadassananti catusaccadhammadassanaṃ.

3. Paṭhamasaṃvāsasuttavaṇṇanā

53. Tatiye sambahulāpi kho gahapatī ca gahapatāniyo cāti bahukā gahapatayo ca gahapatāniyo ca āvāhavivāhakaraṇatthāya gacchantā tameva maggaṃ paṭipannā honti. Saṃvāsāti sahavāsā ekatovāsā. Chavo chavāyāti guṇamaraṇena matattā chavo guṇamaraṇeneva matāya chavāya saddhiṃ. Deviyā saddhinti guṇehi devibhūtāya saddhiṃ. Dussīloti nissīlo. Pāpadhammoti lāmakadhammo. Akkosakaparibhāsakoti dasahi akkosavatthūhi akkosako, bhayaṃ dassetvā santajjanena paribhāsako. Evaṃ sabbattha attho veditabbo.

Kadariyāti thaddhammaccharino. Jānipatayoti jayampatikā. Vadaññūti yācakānaṃ vacanassa atthaṃ jānanti. Saññatāti sīlasaṃyamena samannāgatā. Dhammajīvinoti dhamme ṭhatvā jīvikaṃ kappentīti dhammajīvino. Atthāsaṃ pacurā hontīti vaḍḍhisaṅkhātā atthā etesaṃ bahū honti. Phāsukaṃ upajāyatīti aññaṃaññaṃ phāsuvihāro jāyati. Kāmakāminoti kāme kāmayamānā.

4. Dutiyasaṃvāsasuttavaṇṇanā

54. Catutthe kammappathavasena desanā pavattitā. Sesā tādīsameva. Imesu pana dvīsūpi suttesu agārikapaṭipadā kathitā. Sotāpannasakadāgāmīnampi vaṭṭati.

5-6. Samajīvīsuttadvayaṇṇanā

55-56. Pañcame tenupasaṅkamīti kimatthaṃ upasaṅkami? Anuggaṇhanatthaṃ. Tathāgato hi taṃ raṭṭhaṃ pāpuṇanto imesaṃyeva dvinnaṃ saṅgaṇhanatthāya pāpuṇāti. Nakulapitā kira pañca jātisatāni tathāgatassa pitā ahosi, pañca jātisatāni mahāpitā, pañca jātisatāni cūlapitā. Nakulamātāpi pañca jātisatāni tathāgatassa mātā ahosi, pañca jātisatāni mahāmātā, pañca jātisatāni cūlamātā. Te satthu diṭṭhakālato paṭṭhāya puttāsinehaṃ paṭilabhivā “hantāta, hantātā”ti vacchakaṃ disvā vacchagiddhinī gāvī viya viravamānā upasaṅkamitvā paṭhamadassaneneva sotāpannā jātā. Nivesane pañcasatānaṃ bhikkhūnaṃ āsanāni sadā paññattāneva honti. Iti bhagavā tesāṃ anuggaṇhanatthāya upasaṅkami. Aticaritāti atikkamitā. Abhisamparāyañcāti paraloke ca. Samasaddhāti saddhāya samā ekasadisā. Sīlādīsūpi eseṃ nayo. Chaṭṭhaṃ kevalaṃ bhikkhūnaṃ desitaṃ. Sesamettha tādīsameva.

7. Suppavāsāsuttavaṇṇanā

57. Sattame pajjanikanti tassa nigamassa nāmaṃ. Koliyānanti kolarājakulānaṃ. Āyūṃ kho pana datvāti āyudānaṃ datvā. Āyussa bhāginī hotīti āyubhāgapāṭilābhini hoti, āyūṃ vā bhajanikā hoti, āyuppaṭilābhini attho. Sesapadesūpi eseṃ nayo.

Rasasā upetanti rasena upetaṃ rasasampannaṃ. Ujjugatesūti kāyavaṅkādirahitattā ujukameva gatesu khīṇāsavesu. Caraṇūpapannesūti pañcadasahi caraṇadhammehi samannāgatesu. Mahaggatesūti mahattaṃ gatesu. Khīṇāsavānaññevetaṃ nāmaṃ. Puññaṃ puññaṃ saṃsandamānāti puññaṃ saddhiṃ puññaṃ ghaṭayamānā. Mahapphalā lokavidūna vaṇṇitāti evarūpā dānaṃsaṅkhātā dakkhiṇā tividdhalokaṃ viditaṃ katvā ṭhitattā lokavidūnaṃ buddhānaṃ vaṇṇitā, buddhehi pasatthāti attho. Yaññaṃmanussarantāti yaññaṃ dānaṃ anussarantā. Vedajātāti tuṭṭhijātā.

8. Sudattasuttavaṇṇanā

58. Atṭhame saññatānanti kāyavācāhi saṃyatānaṃ. Paradattabhojinanti parehi dinnameva bhuñjitvā yāpentānaṃ. Kālenāti yuttappattakālena. Sakkacca dadātīti sahatthā sakkāraṃ katvā dadāti. Cattāri ṭhānāni anuppaveccatīti cattāri kāraṇāni

anuppaveseti dadāti. Yasavā hotīti mahāparivāro hoti. Navamaṃ kevalaṃ bhikkhūnaṃ kathitaṃ. Sesamettha tādīsameva.

10. Gihisāmīcisuttavaṇṇanā

60. Dasame gihisāmīcipaṭipadanti gihīnaṃ anucchavikaṃ paṭipattiṃ. Paccupaṭṭhito hotīti atiharitvā dātukāmatāya patiupaṭṭhito hoti upagato, bhikkhusaṅghassa cīvaraṃ detīti attho.

Upaṭṭhitāti upaṭṭhāyako. Tesam divā ca ratto cāti ye evaṃ catūhi paccayehi upaṭṭhahanti, tesam divā ca rattiṃca pariccāgavasena ca anussaraṇavasena ca sadā puññaṃ pavaḍḍhati. Saggañca kamatiṭṭhānanti tādiso ca bhaddakaṃ kammaṃ katvā saggaṭṭhānaṃ upagacchati. Imesu catūsupi suttesu āgāriyapaṭipadā kathitā. Sotāpannasakadāgāmīnampi vaṭṭati.

Puññābhisandavaggo paṭhamo.

2. Pattakammavaggo

1. Pattakammasuttavaṇṇanā

61. Dutiyassa paṭhame anitṭhapaṭikkhepena itṭhā. Mane kamanti pavisantīti kantā. Manaṃ appāyanti pavaḍḍhentīti manāpā. Dullabhāti paramadullabhā. Bhogāti bhuñjitabbā rūpādayo visayā. Sahadhammenāti dhammeneva saddhiṃ uppajjantu, mā dhammūpaghātaṃ katvā adhammenāti. Athavā sahadhammenāti sakāraṇena, tena tena senāpatiseṭṭhiṭṭhānādikāraṇena saddhiṃyeva uppajjantūti attho. Yasoti parivārasampatti. Saha ñātībhīti ñātakehi saddhiṃ. Saha upajjhāyehīti sukhadukkhesu upanijjhāyitabbattā upajjhāyasaṅkhātehi sandiṭṭhasambhattehi saddhiṃ.

Akiccaṃ karotīti akātabbaṃ karoti. Kiccaṃ aparādhetīti kattabbayuttakaṃ kiccaṃ akaronto taṃ aparādheti nāma. Dhamasatīti patati parihāyati. Abhijjhāvisamalobhanti abhijjhāsaṅkhātāṃ visamalobhaṃ. Pajahatīti nudati nīharati. Mahāpaññoti mahantapañño. Puthupaññoti puthulapañño. Āpātadasoti taṃ taṃ atthaṃ āpādeti tameva passati, sukhumampissa atthajātaṃ āpātaṃ āgacchatievāti attho.

Uṭṭhānavīriyādhigatehīti uṭṭhānasaṅkhātena vīriyena adhigatehi. Bāhābalaparicitehīti bāhābalena paricitehi vaḍḍhitehi. Sedāvakkhittēhīti avakkhittasedehi, sedaṃ muñcitvā vāyāmena payogena samadhigatehīti attho. Dhammikehīti dhammayuttehi. Dhammaladdhehīti dasakusalakammaphadhamme akopetvā laddhehi. Pattakammānīti yuttakammāni anucchavikakammāni. Sukhetīti sukhiṃ karoti. Pīṇetīti pīṇitaṃ balasampannaṃ karoti. Ṭhānagataṃ hotīti kāraṇagataṃ hoti. Kiṃ pana tanti? Catūsu pattakammesu ekaṃ bhogehi kattabbakammaṃ bhogajātameva ṭhānagataṃ. Pattagatanti yuttappattaṭṭhānagataṃ. Āyatanaso paribhuttanti kāraṇeneva paribhuttaṃ bhogajātaṃ hoti.

Pariyodhāya saṃvattatīti pidahitvā vattati. Yathā aggiādīhi uppannāsu āpadāsu, evaṃ ādittagehanibbāpanādīnaṃ atthāya dhanapariccāgaṃ katvā tāsaṃ āpadānaṃ maggaṃ pidahati nivāreti. Sotthiṃ attānaṃ karotīti nirupaddavaṃ khemaṃ attānaṃ karoti. Ñātibalinti ñātakānaṃ balim. Atithibalinti āgantukānaṃ balim.

Pubbapetabalinti paralokagatānaṃ ñātakānaṃ baliṃ. Rājabalinti rañño kattabbayuttakaṃ rājabaliṃ. Devatābalinti devatānaṃ kattabbabaliṃ. Sabbametaṃ tesam tesam yathānucchavikavasena dātabbadānassa adhivacanaṃ.

Khantisoracce nivīṭṭhāti adhivāsanakkhantiyañca susīlatāya ca nivīṭṭhā. Ekamattānaṃ damentīti ekaṃ attanova attabhāvaṃ indriyadadena damenti. Samentīti attano cittaṃ kilesavūpasamanena samenti. Parinibbāpentīti kilesaparinibbānena parinibbāpentī. Uddhaggikantiādīsu uparūparibhūmīsu phaladānavasena uddhamaggamassāti uddhaggikā. Saggassa hitāti tatrūpapattijananato sovaḍḍikā. Nibbattanibbattaṭṭhāne sukhova vipāko assāti sukhavipākā. Suṭṭhu aggānaṃ dibbavaṇṇādīnaṃ dasannaṃ visesānaṃ nibbattanato saggasaṃvattanikā, evarūpaṃ dakkhiṇaṃ patiṭṭhāpetīti attho.

Ariyadhamme ṭhitoti pañcasīladhamme patiṭṭhito. Pecca sagge pamodatīti paralokaṃ gantvā yattha sagge paṭisandhiṃ gaṇhāti, tattha modati. Sotāpannasakadāgāmino vā hontu anāgāmī vā, sabbesaṃ ayaṃ paṭipadā labbhatevāti.

2. Āṇāyasuttavaṇṇanā

62. Dutīye adhigamaṇīyānīti pattabbāni. Kāmabhogināti vatthukāme ca kilesakāme ca paribhuñjantena. Atthisukhādīsu atthīti uppajjanakasukhaṃ atthisukhaṃ nāma. Bhoge paribhuñjantassa uppajjanakasukhaṃ bhogasukhaṃ nāma. Anaṇosmīti uppajjanakasukhaṃ āṇāyasukhaṃ nāma. Niddoso anavajjosmīti uppajjanakasukhaṃ anavajjasukhaṃ nāma.

Bhuñjanti bhuñjamāno. Paññā vipassatīti paññāya vipassati. Ubho bhāgeti dve koṭṭhāse, heṭṭhimāni tīṇi ekaṃ koṭṭhāsaṃ, anavajjasukhaṃ ekaṃ koṭṭhāsanti evaṃ paññāya passamāno dve koṭṭhāse jānātīti attho. Anavajjasukhassetanti etaṃ tividhampi sukhaṃ anavajjasukhassa soḷasiṃ kamaṃ nāgghatīti.

3. Brahmasuttavaṇṇanā

63. Tatiyaṃ tikanipāte vaṇṇitameva. Sapubbadevatānīti padamattameva ettha visesoti. Catutthe sabbam uttānatthameva.

5. Rūpasuttavaṇṇanā

65. Pañcame rūpe pamāṇaṃ gahetvā pasanno rūpappamāṇo nāma. Rūpappasannoti tasseva atthavacanaṃ. Ghose pamāṇaṃ gahetvā pasanno ghosappamāṇo nāma. Cīvaralūkhapattalūkhesu pamāṇaṃ gahetvā pasanno lūkhappamāṇo nāma. Dhamme pamāṇaṃ gahetvā pasanno dhammappamāṇo nāma. Itarāni tesameva atthavacanaṇi. Sabbasatte ca tayo koṭṭhāse katvā dve koṭṭhāsā rūpappamāṇā, eko na rūpappamāṇo. Pañca koṭṭhāse katvā cattāro koṭṭhāsā ghosappamāṇā, eko na ghosappamāṇo. Dasa koṭṭhāse katvā nava koṭṭhāsā lūkhappamāṇā, eko na lūkhappamāṇo. Satasahassaṃ koṭṭhāse katvā pana eko koṭṭhāsova dhammappamāṇo, sesā na dhammappamāṇāti veditabbā.

Rūpe pamāṇiṃsūti ye rūpaṃ disvā pasannā, te rūpe pamāṇiṃsu nāma, pasīdiṃsūti attho. Ghosena anvagūti ghosena anugatā, ghosappamāṇaṃ gahetvā pasannāti attho. Chandarāgavasūpetāti chandassa ca rāgassa ca vasaṃ upetā. Ajjhatañca na jānātīti niyakajjhatte tassa guṇaṃ na jānāti. Bahiddhā ca na passatīti bahiddhāpissa paṭipattiṃ na passati. Samantāvaraṇoti samantato āvārito, samantā vā āvaraṇamassāti samantāvaraṇo. Ghosena vuyhatīti ghosena niyati, na guṇena.

Ajjhattaṇṇa na jānāti, bahiddhā ca vipassatīti niyakajjhatte guṇaṃ na jānāti, bahiddhā panassa paṭipattiṃ passatī. Bahiddhā phaladassāvīti tassa parehi kataṃ bahiddhā sakkāraphalaṃ passanto. Vinīvaraṇadassāvīti vivaṭadassāvī. Na so ghosena vuyhatīti so ghosena na nīyati.

6. Sarāgasuttavaṇṇanā

66. Chatṭhe mohajaṃ cāpaviddasūti mohajaṃ cāpi aviddasū apaṇḍitā. Savighātanti sadukkhajaṃ. Dukhudrayanti āyatiṇṇa dukkhavaḍḍhidāyakaṃ. Acakkhukāti paññācakkhuraḥitā. Yathā dhammā tathā santāti yathā rāgādayo dhammā tṭhitā, tathā sabhāvāva hutvā. Na tassevanti maññareti mayaṃ evaṃsantā evaṃsabhāvātī tassa na maññare, na maññantīti attho. Imasmiṃ suttepi gāthāsupi vaṭṭameva kathitaṃ.

7. Ahirājasuttavaṇṇanā

67. Sattame imāni cattāri ahirājakulānīti idaṃ daṭṭhavisāneva sandhāya vuttaṃ. Ye hi keci daṭṭhavisā, sabbete imesaṃ catunnaṃ ahirājakulānaṃ abbhantaragatāva honti. Attaguttiyāti attano guttatthāya. Attarakkhāyāti attano rakkhaṇatthāya. Attaparittāyāti attano parittāṇatthāya. Parittam nāma anujānāmīti attho.

Idāni yathā taṃ parittam kātabbam, taṃ dassento virūpakkhehi metiādimāha. Tattha virūpakkhehīti virūpakkhanāgakulehi. Sesesupi eseṇa nayo. Apādaṇṇeḥitī apādaṇṇasattehi. Sesesupi eseṇa nayo. Sabbe sattāti ito pubbe ettakena tṭhāneṇa odissakamettaṃ kathetvā idāni anodissakamettaṃ kathetum idamāraddham. Tattha sattā pāṇā bhūtāti sabbānetāni puggalavevacanāneva. Bhadrāni passantūti bhadrāni ārammaṇāni passantū. Mā kañci pāpamāgamāti kañci sattaṃ pāpakaṃ lāmakam mā āgacchatu. Appamāṇo buddhoti ettha buddhoti buddhaguṇā veditabbā. Te hi appamāṇā nāma. Sesapadadvayepi eseṇa nayo. Pamāṇavantānīti guṇappamāṇeṇa yuttāni. Uṇṇanābhīti lomasaṇābhiko makkaṭako. Sarabūti gharagolikā. Katā me rakkhā, katā me parittāti mayā ettakassa janassa rakkhā ca parittāṇaṇṇa kataṃ. Paṭikkamantu bhūtānīti sabbepi me kataparittāṇā sattā apagacchantu, mā maṃ viheṭṭhayiṃsūti attho.

8. Devadattasuttavaṇṇanā

68. Atṭṭhame acirapakkante devadatteti saṅghaṃ bhinditvā nacirapakkante. Parābhavāyāti avaḍḍhiyā vināsāya. Assatarīti vaḷavāya kucchismiṃ gadrabhassa jātā. Attavadhāya gabbhaṃ gaṇhātīti taṃ assena saddhiṃ sampayojenti, sā gabbhaṃ gaṇhitvā kāle sampatte vijāyitum nasakkontī pādehi bhūmiṃ paharantī tiṭṭhati. Athassā cattāro pāde catūsu khāṇūsu bandhitvā kucchiṃ phāletvā potakaṃ nīharanti. Sā tattheva marati. Tenetaṃ vuttaṃ.

9. Padhānasuttavaṇṇanā

69. Navame kilesānaṃ saṃvaratthāya pavesanadvāraṃ pidahanatthāya padhānaṃ saṃvarappadhānaṃ, pajahanatthāya padhānaṃ pahānappadhānaṃ, kusālānaṃ dhammānaṃ brūhanatthāya vaḍḍhanatthāya padhānaṃ bhāvanāppadhānaṃ, tesameva anurakkhaṇatthāya padhānaṃ anurakkhaṇāppadhānaṃ.

10. Adhammikasuttavaṇṇanā

70. Dasame adhammikā hontīti porāṇakarājūhi ṭhapitaṃ dasabhāgabalīñceva aparādhānurūpañca daṇḍaṃ aggahetvā atirekabalino ceva atirekadaṇḍassa ca gahaṇena adhammikā. Rājāyuttāti rañño janapadesu kiccasaṃvidhāyakā āyuttakapurisā. Brāhmaṇagahapatikāti antonagaravāsino brāhmaṇagahapatayo. Negamajānapadāti nigamavāsino ceva janapadavāsino ca. Visamanti visamā hutvā, asamayena vāyantīti attho. Visamāti na samā, atithaddhā vā atimudukā vāti attho. Apañjasāti maggato apagatā, ummaggaḡāmino hutvā vāyantīti attho. Devatā parikupitā bhavantīti vātesu hi visamesu apañjasesu vāyantesu rukkhā bhijjanti, vimānāni bhijjanti. Tasmā devatā parikupitā bhavanti, tā devassa sammā vassituṃ na denti. Tena vuttaṃ devo na sammā dhāraṃ anuppavecchatīti. Visamapākāni sassāni bhavantīti ekasmiṃ ṭhāne gabbhīni honti, ekasmiṃ sañjātakhīrāni, ekaṃ ṭhānaṃ paccatīti evaṃ visamaṃ pākāni sassāni bhavanti.

Samaṃ nakkhattāni tārakarūpāni parivattantīti yathā kattikapuṇṇamā kattikanakkhattameva labhati, migasirapuṇṇamā migasiranakkhattamevāti evaṃ tasmīṃ tasmīṃ māse sā sā puṇṇamā taṃ taṃ nakkhattameva labhati, tathā sammā parivattanti. Samaṃ vātā vāyantīti avisamā hutvā samayasmīṃyeva vāyanti, cha māse uttarā vātā, cha māsedakkhiṇāti evaṃ tesamā tesamā janapadānaṃ anurūpe samaye vāyanti. Samāti samappavattino nātithaddhā nātimudū. Pañjasāti maggappaṭipannā, maggeneva vāyanti, no amaggenāti attho.

Jimhaṃ gacchatīti kuṭilaṃ gacchati, atitthaṃ gaṇhāti. Nette jimhaṃ gate satīti nayatīti nettā. Tasmīṃ nette jimhaṃ gate kuṭilaṃ gantvā atitthaṃ gaṇhante itarāpi atitthameva gaṇhantīti attho. Netetipi pāṭho. Dukkhaṃ setīti dukkhaṃ sayati, dukkhiṭaṃ hotīti attho.

Pattakammavaggo dutiyo.

3. Apaṇṇakavaggo

1. Padhānasuttavaṇṇanā

71. Tatiyavaggassa paṭhame apaṇṇakappaṭipadanti aviraddhappaṭipadaṃ. Yoni cassa āraddhā hotīti kāraṇaṇcassa paripuṇṇaṃ hoti. Āsavānaṃ khayāyāti arahattatthāya. Dutiyamā uttānameva.

3. Sappurisasuttavaṇṇanā

73. Tatiye avaṇṇoti aguṇo. Pātu karotīti katheti, pākaṭaṃ karoti. Pañhābhiniṭoti pañhatthāya abhinīto. Ahāpetvā alambitvāti aparihīnaṃ alambitaṃ katvā. Ettha ca asappuriso pāpicchatāya attano avaṇṇaṃ chādeti, sappuriso lajjitāya attano vaṇṇaṃ. Idāni yasmā asappuriso hirottapparahito saṃvāsena avajānāti, sappuriso pana hirottappasamannāgato saṃvāsena nāvajānāti. Tasmā asappurisabhāvasādhakaṃ adhunāgatavadhukopammaṃ dassetuṃ seyyathāpi, bhikkhave, vadhukātiādimāha. Tattha vadhukāti suṇisā. Tibbanti bahalaṃ. Sesamettha uttānatthamevāti.

4-5. Aggasuttadvayaṇṇanā

74-75. Catutthe sīlagganti aggappattaṃ uttamasīlaṃ. Eseva nayo sabbattha. Pañcame rūpagganti yaṃ rūpaṃ sammāsivā arahattaṃ pāpuṇāti, idaṃ rūpagaṃ nāma. Sesesupi eseve nayo. Bhavagganti ettha pana yasmiṃ attabhāve ṭhito

arahattaṃ pāpuṇāti, etaṃ bhavaggaṃ nāmāti.

6. Kusinārasuttavaṇṇanā

76. Chaṭṭhe upavattaneti pācīnagatāya sālapanṭiyā uttarena nivattitvā ṭhitāya vemajjhaṭṭhāne. Antarena yamakasālānanti dvinnāṃ sālārukkhānaṃ antare. Kaṅkhāti dveḷhakaṃ. Vimatīti vinicchitūṃ asamatthatā. “Buddho nu kho na buddho nu kho, dhammo nu kho na dhammo nu kho, saṅgho nu kho na saṅgho nu kho, maggo nu kho na maggo nu kho, paṭipadā nu kho na paṭipadā nu kho”ti yassa saṃsayo uppajjeyya, taṃ vo vadāmi pucchatha, bhikkhavi ayamettha saṅkhepattho. Satthugāravenapi na puccheyyāthāti “mayāṃ satthu santike pabbajimha, cattāro paccayāpi no satthu santakāva. Te mayāṃ ettakaṃ kālaṃ kaṅkhaṃ akatvā na arahāma ajja pacchime kāle kaṅkhaṃ kātu”nti sace evaṃ satthari gāravena na pucchatha. Sahāyakopi, bhikkhave, sahāyakassa āroceṭūti tumhākaṃ yo yassa bhikkhussa sandiṭṭho sambhatto, so tassa āroceṭu, ahaṃ ekassa bhikkhussa kathessāmi, tassa kathaṃ sutvā sabbe nikkaṅkhā bhavathāti dasseti. Evaṃ pasannoti evaṃ saddahāmi ahanti attho. Nāṇamevāti nikkaṅkhabhāvaṃ paccakkhakarāṇaṃ nāṇaṃ yeva ettha tathāgatassa, na saddhāmatṭanti attho. Imesañhi, ānandāti imesaṃ antosāṇiyaṃ nisinnānaṃ pañcannaṃ bhikkhusatānaṃ. Yo pacchimakoti yo guṇavasena pacchimako, ānandattheraṃ yeva sandhāyāha.

7. Acinteyyasuttavaṇṇanā

77. Sattame acinteyyānīti cintetūṃ ayuttāni. Na cintetabbānīti acinteyyattāyeva na cintetabbāni. Yāni cintetoti yāni kāraṇāni cintento. Ummādaṃ sātī ummattakabhāvaṃ. Vighātassātī dukkhassa. Buddhavisayoti buddhānaṃ visayo, sabbaññutaññāṇādīnaṃ buddhaguṇānaṃ pavatti ca ānubhāvo ca. Jhānavisayoti abhiññājhānavisayo. Kammavipākoti diṭṭhadhammavedanīyādīnaṃ kammānaṃ vipāko. Lokacintāti “kena nu kho candimasūriyā katā, kena mahāpathavī, kena mahāsamuddo, kena sattā uppāditā, kena pabbatā, kena ambatālanāḷikerādayo”ti evarūpā lokacintā.

8. Dakkhiṇasuttavaṇṇanā

78. Atṭhame dakkhiṇāvisuddhiyoti dānasaṅkhātāya dakkhiṇāya visujjhanakāraṇāni. Dāyakato visujjhatīti mahapphalabhāvena visujjhati, mahapphalā hotīti attho. Kalyāṇadhammoti sucidhammo. Pāpadhammoti lāmakadhammo. Dāyakato visujjhatīti ettha vessantaramahārājā kathetabbo. So hi jūjakabrāhmaṇassa dārake datvā mahāpathaviṃ kampesi. Paṭiggāhakato visujjhatīti ettha kalyāṇīnadīmukhadvāravāsī kevaṭṭo kathetabbo. So kira dīghasumattherassa tikkhattuṃ piṇḍapātaṃ datvā maraṇamañce nipanno “ayyassa maṃ dīghasumattherassa dinnapiṇḍapāto uddharatī”ti āha. Neva dāyakatoti ettha vaḍḍhamānavāsī luddako kathetabbo. So kira petadakkhiṇaṃ dento ekassa dussīlasseva tayo vāre adāsī. Tatiyavāre “amanusso dussīlo maṃ vilumpatī”ti viravi. Ekassa sīlavato bhikkhuno datvā pāpitakāleyevassa pāpuṇi. Dāyakato ceva visujjhati paṭiggāhakato cāti ettha asadisadānaṃ kathetabbanti.

9. Vaṇijjasuttavaṇṇanā

79. Navame tādisā vāti taṃsadisāva taṃsarikkhakāva. Chedagāminī hotīti chedaṃ gacchati. Yaṃ patthitaṃ, taṃ sabbaṃ nassatīti attho. Na yathādhippāyā hotīti yathājjhāsayaṃ na hoti. Parādhippāyā hotīti parajjhāsayaṃ ajjhāsayaṃ adhikataraphalā

hoti. Samaṇaṃ vā brāhmaṇaṃ vāti ettha samitapāpabāhitapāpatāhi samaṇabrāhmaṇatā veditabbā. Vadatu, bhante, paccayenāti, bhante, catubbidhena cīvarādinā paccayena vadeyyāsīti evaṃ pavāreti nimanteti. Yena pavāretīti paricchinditvā yattakena pavāreti. Taṃ na detīti taṃ sabbasova na deti. Na yathādhippāyaṃ detīti yathā tassa ajjhāsayo, evaṃ dātuṃ na sakkoti, hāpetvā appakaṃ deti. Yathādhippāyaṃ detīti yattakaṃ so icchati, tattakameva deti. Parādhippāyaṃ detīti appakaṃ pavāretvā avattharitvā bahuṃ deti.

10. Kambojasuttavaṇṇanā

80. Dasame neva sabhāyaṃ nisīdatīti vinicchayaakaraṇatthaṃ vinicchayasabhāyaṃ neva nisīdati. Na kammantaṃ payojetīti kasivaṇijjādimaḥākamantaṃ nappayojetī. Na kambojaṃ gacchatīti bhoge sambharaṇatthāya kambojaraṭṭhaṃ na gacchati. Desanāmatameva cetāṃ, yaṃ kiñci tiroraṭṭhaṃ na gacchatīti attho. Kodhanotiādīsu kodhanatāya kodhapariyuṭṭhito atthānatthaṃ na jānāti, issukitāya parasampattiṃ na sahati, maccharitāya dhanaṃ datvā kiccaṃ kātuṃ na sakkoti, nippaṇṇatāya kiccaṃ saṃvidhātuṃ na sakkoti. Tasmā etāni sabhānisīdanādīni na karotīti.

Apaṇṇakavaggo tatiyo.

4. Macalavaggo

1-5. Pāṇātipātādisuttapañcakavaṇṇanā

81-85. Catutthassa paṭhamādīni uttānatthāneva. Pañcame “nīce kule paccājāto”tiādikena tamena yuttoti tamo. Kāyaduccaritādīhi puna nirayatamūpagamanato tamaparāyaṇo. Iti ubhayenapi khandhatamova kathito hoti. “Aḍḍhe kule paccājāto”tiādikena jotinā yuttato joti, ālokaḥutoti vuttaṃ hoti. Kāyasucaritādīhi puna sagguppattijotibhāvūpagamanato jotiparāyaṇo. Iminā nayena itarepi dve veditabbā.

Venakuleti vilīvakārakule. Nesādakuleti migaluddakādīnaṃ kule. Rathakārakuleti cammakārakule. Pukkusakuleti pupphachaḍḍakakule. Kasiravuttiketi dukkhavuttike. Dubbaṇṇoti paṃsupisācako viya jhāmakhāṇuvaṇṇo. Duddasikoti vijātamātuyāpi amanāpadassano. Okoṭimakoti lakuṇḍako. Kāṇoti ekacchikāṇo vā ubhayacchikāṇo vā. Kuṇṭhi ekahatthakuṇī vā ubhayahatthakuṇī vā. Khaṇṇjoti ekapādakhaṇṇo vā ubhayapādakhaṇṇo vā. Pakkhahatoti hatapakkho pīṭhasappī. Padīpeyyassāti telakapallādino dīpaupakaraṇassa. Evaṃ kho, bhikkhaveti ettha eko puggalo bahiddhā ālokaṃ adisvā mātu kucchimhiyeva kālaṃ katvā apāyesu nibbattanto sakalampi kappāṃ saṃsarati. Sopi tamotamaparāyaṇova. So pana kuhakapuggalo bhavēyya. Kuhakassa hi evarūpā nipphatti hotīti vuttaṃ.

Ettha ca “nīce kule”tiādīhi āgamanavipatti ceva paccuppannapaccayavipatti ca dassitā. “Dalidde”tiādīhi pavattapaccayavipatti, “kasiravuttike”tiādīhi ājīvupāyavipatti, “dubbaṇṇo”tiādīhi attabhāvavipatti, “bahvābādho”tiādīhi dukkhakāraṇasamāyogo, “na lābhī”tiādīhi sukhakāraṇavipatti ceva upabhogavipatti ca, “kāyena duccharita”ntiādīhi tamaparāyaṇabhāvassa kāraṇasamāyogo, “kāyassa bheda”tiādīhi samparāyikatamūpagamo. Sukkapakkho vuttapaṭipakkhanayena veditabbo.

6. Oṇatoṇatasuttavaṇṇanā

86. Chaṭṭhe oṇatoṇatoti idāni nīcako āyatimpi nīcako bhavissati. Oṇatuṇṇatoti idāni nīco āyatim ucco bhavissati. Uṇṇatoṇatoti idāni ucco āyatim nīco bhavissati. Uṇṇatuṇṇatoti idāni ucco āyatimpi ucco bhavissati. Vitthāro pana nesaṃ purimasuttanayeneva veditabbo.

7. Puttasuttavaṇṇanā

87. Sattame samaṇamacaloti samaṇaacalo, makāro padasandhikaro, niccalasamaṇoti attho. Iminā sattavidhampi sekhaṃ dasseti. So hi sāsane mūlajātāya saddhāya paṭiṭṭhitattā acalo nāma. Samaṇapuṇḍarīkoti puṇḍarīkasadiso samaṇo. Puṇḍarīkaṃ nāma ūnasatapattaṃ saroruhaṃ. Iminā sukkhavipassakakhīṇāsavaṃ dasseti. So hi jhānābhīñṇānaṃ abhāvena aparipuṇṇaguṇattā samaṇapuṇḍarīko nāma hoti. Samaṇapadumoti padumasadiso samaṇo. Padumaṃ nāma paripuṇṇasatapattaṃ saroruhaṃ. Iminā ubhatobhāgavimuttaṃ khīṇāsavaṃ dasseti. So hi jhānābhīñṇānaṃ bhāvena paripuṇṇaguṇattā samaṇapadumo nāma hoti. Samaṇesu samaṇasukhumāloti sabbesupi etesu samaṇesu sukhumālasamaṇo muducittasarīro kāyikacetasikadukkharahito ekantasukhī. Etena attānañceva attasadise ca dasseti.

Evam mātikaṃ nikkhipitvā idāni paṭipāṭiyā vibhajanto kathaṃca, bhikkhaviṭṭhādimāha. Tattha sekhoti sattavidhopi sekho. Pāṭipadoti paṭipannako. Anuttaraṃ yogakkhemaṃ patthayamāno viharatīti arahattaṃ patthayanto viharati. Muddhāvasittassāti muddhani avasittassa, katābhisekassāti attho. Ābhisekoti abhisekaṃ kātuṃ yutto. Anabhisittoti na tāva abhisitto. Macalappattoti rañño khattiyassa muddhāvasittassa puttabhāvena ceva puttesu jeṭṭhakabhāvena ca na tāva abhisittabhāvena ca abhisekappattiattāya acalappatto niccalapatto. Makāro nipātamattaṃ. Kāyena phusitvāti nāmakāyena phusitvā.

Yācitova bahulaṃ cīvaraṃ paribhuñjatīti “idaṃ, bhante, paribhuñjathā”ti evaṃ dāyakehi yācamāneheva upanītaṃ cīvaraṃ bahuṃ paribhuñjati, kiñcideva ayācitaṃ, bākulatthero viya. Piṇḍapātaṃ khadiravanamagge sīvalitthero viya. Senāsanaṃ aṭṭhakanāgarasutte ānandatthero viya. Gilānapaccayaṃ pilindavacchathero viya. Tyassāti te assa. Manāpenevāti manaṃ allīyanakena. Samudācarantīti kattabbakiccāni karonti pavattanti vā. Upahāraṃ upaharantīti kāyikacetasikaupahāraṃ upaharanti upanīyanti. Sannipātikānīti tiṇṇampi sannipātena nibbattāni. Utupariṇāmajānīti utupariṇāmato atisītaatiuṇhaututo jātāni. Visamaparihārājānīti accāsanaatiṭṭhānādikā visamaparihārato jātāni. Opakkamikānīti vadhabandhanādiupakkamena nibbattāni. Kammavipākajānīti vināpi imehi kāraṇehi kevalaṃ pubbe katakammavipākavaseneva jātāni. Catunnaṃ jhānānanti ettha khīṇāsavānampi buddhānampi kiriyaṃ jhānāneva adhippetāni. Sesam uttānatthamevāti.

8. Saṃyojanasuttavaṇṇanā

88. Aṭṭhame sāsane laddhappatiṭṭhattā sotāpannova samaṇamacaloti vutto, nātibahuguṇattā na bahupattaṃ viya saroruhaṃ sakadāgāmī samaṇapuṇḍarīkoti, tato bahutaraguṇattā satapattaṃ viya saroruhaṃ anāgāmī samaṇapadumoti, thaddhabhāvakarānaṃ kilesānaṃ sabbaso samucchinnaṃ mudubhāvappatto khīṇāsavo samaṇasukhumāloti.

9. Sammādiṭṭhisuttavaṇṇanā

89. Navame sammādiṭṭhikotiādīhi aṭṭhaṅgikamaggavasena paṭhamasutte viya satta sekhā gahitā. Dutiyavāre dasaṅgikamaggavasena vā arahattaphalañānaarahattaphalavimuttīhi saddhiṃ, aṭṭhaṅgikamaggavasena vā sukkhavipassakakhīṇāsavo kathito, tatiyavāre ubhatobhāgavimutto, catutthavāre tathāgato ca tathāgatasadisakhīṇāsavo cāti. Iti idaṃ suttaṃ paṭhamasutte kathitapuggalānaṃ vaseneva kathitaṃ, desanāmatameva panettha nānanti.

10. Khandhasuttavaṇṇanā

90. Dasame paṭhamavāre arahattatthāya payogaṃ anārabhitvā ṭhito pamādavihārī sekhapuggalo kathito. Dutiyavāre anuppāditajjhāno āraddhavipassako appamādavihārī sekhapuggalo kathito. Tatiyavāre āraddhavipassako appamādavihārī aṭṭhavimokkhalābhī sekhapuggalo kathito, catutthavāre paramasukhumālakhīṇāsavoti.

Macalavaggo catuttho.

5. Asuravaggo

1. Asurasuttavaṇṇanā

91. Pañcamassa paṭhame asuroti asurasadiso bībhaccho. Devoti devasadiso guṇavasena abhirūpo pāsādiko.

2. Paṭhamasamādhisuttavaṇṇanā

92. Dutiye ajjhattaṃ cetosamathassāti niyakajjhatte appanācittasamādhissa. Adhipaññādharmavipassanāyāti saṅkhārapariggāhakavipassanāñāṇassa. Tañhi adhipaññāsaṅkhātāṇca, pañcakkhandhasaṅkhātesu ca dhammesu vipassanābhūtaṃ, tasmā “adhipaññādharmavipassanā”ti vuccatīti.

3. Dutiyasamādhisuttavaṇṇanā

93. Tatiye yogo karaṇīyoti yuttappayuttatā kattabbā. Chandoti kattukamyatāchando. Vāyāmoti payogo. Ussāhoti tato adhimattataraṃ vīriyaṃ. Ussolhīti paṅkalaggasakaṭṭhaudharaṇasadisaṃ mahāvīriyaṃ. Appaṭivānīti anivattanatā.

4. Tatiyasamādhisuttavaṇṇanā

94. Catutthe evaṃ kho, āvuso, saṅkhārā daṭṭhabbātiādīsu, āvuso, saṅkhārā nāma aniccato daṭṭhabbā, aniccato sammāsītā, aniccato passitā. Tathā dukkhato, anattatoti evaṃ attho daṭṭhabbo. Evaṃ kho, āvuso, cittaṃ saṅṭhapetabbantiādīsopi paṭhamajjhānavasena, āvuso, cittaṃ saṅṭhapetabbaṃ paṭhamajjhānavasena sannisādetabbaṃ, paṭhamajjhānavasena ekodi kātābbaṃ, paṭhamajjhānavasena samādahitabbaṃ. Tathā dutiyajjhānādivasenāti evaṃ attho daṭṭhabbo. Imesu tīsopi suttesu samathavipassanā lokiya lokuttarāva kathitā.

5. Chavālātasuttavaṇṇanā

95. Pañcame chavālātanti susāne alātaṃ. Majjhe gūthagatanti majjhaṭṭhāne gūthamakkhitaṃ. Neva gāme kaṭṭhatthaṃ pharātīti kūṭagopānasithambhasopānādīnaṃ atthāya anupaneyyatāya gāme na kaṭṭhatthaṃ sādheti, khettauṭipādaṃ vā mañcapādaṃ vā kātuṃ anupaneyyatāya na araññe

kaṭṭhatthaṃ sādheti. Dvīsu koṭīsu gayhamānaṃ hatthaṃ dahati, majjhe gayhamānaṃ gūthena makkheti. Tathūpamanti taṃsarikkhakaṃ. Abhikkantataroti sundarataro. Paṇītataroti uttamataro. Gavā khīranti gāvito khīraṃ. Khīramhā dadhītiādīsu paraṃ paraṃ purimato purimato aggaṃ, sappimaṇḍo pana tesu sabbesupi aggameva. Aggotiādīsu guṇehi aggo ceva seṭṭho ca pamukho ca uttamo ca pavaro cāti veditabbo. Chavālātūpamāya na dussīlo puggalo kathito, appassuto pana vissaṭṭhakammanto goṇasadiso puggalo kathitoti veditabbo. Chaṭṭhe sabbhaṃ uttānatthameva.

7. Khippanisantisuttavaṇṇanā

97. Sattame khippanisantīti khippanisāmano sīghaṃ jānituṃ samattho. Sutānañca dhammānanti sutappaguṇānaṃ tantidhammānaṃ. Atthūpaparikkhīti atthaṃ upaparikkhako. Atthamaññāya dhammamaññāyāti aṭṭhakathañca pāḷiñca jānitvā. Dhammānudhammapaṭipanno hotīti navalokuttaradhammānaṃ anurūpadhammabhūtaṃ sasīlakaṃ pubbabhāgappaṭipadaṃ paṭipanno hoti. No ca kalyāṇavācoti na sundaravacano. Na kalyāṇavākkaraṇoti na sundaravacanaghoso hoti. Poriyātiādīhi saddhiṃ no-kāro yojetabboyeva. Guṇaparipuṇṇāya apalibuddhāya adosāya agaḷitapadabyañjanāya atthaṃ viññāpetuṃ samatthāya vācāya samannāgato na hotīti attho. Iminā upāyena sabbattha attho veditabbo.

8. Attahitasuttavaṇṇanā

98-99. Aṭṭhamāṃ puggalajjhāsayavasenāpi dasabalassa desanāññāvilāsenāpi kathitaṃ, navamaṃ pañcaveravasena.

10. Potaliyasuttavaṇṇanā

100. Dasame kālenāti yuttappattakālena. Khamatīti ruccati. Yadidaṃ tattha tattha kālaññutāti yā esā tattha tattha kālaṃ jānanā. Taṃ taṃ kālaṃ ñatvā hi avaṇṇārahassa avaṇṇakathanaṃ vaṇṇārahassa ca vaṇṇakathanaṃ paṇḍitānaṃ pakatīti dasseti.

Asuravaggo pañcamo.

Dutiyapaṇṇāsakaṃ niṭṭhitaṃ.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Σχόλια. 04. Σχόλια για το βιβλίο των τεσσάρων. 2. Η δεύτερη πεντηκοντάδα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org